

Παγκόσμιος πόλεμος για το «ακίνδυνο» κάπνισμα

Με αφετηρία τις ΗΠΑ, εντείνεται η διαμάχη για το αν οι συσκευές iQOS και το άτμισμα είναι πιο ασφαλές από το κανονικό τσιγάρο

Από τη **Θεανώ Καραούτα**

thkarouta@dimokratianews.gr

Ο Ινδιάνοι ήταν οι πρώτοι που ανακάλυψαν τις χαλαρωτικές ιδιότητες του καπνού, με τη συνήθεια να ταξιδεύει στην Ευρώπη τον 15ο αιώνα, όταν οι πρώτοι Ευρωπαίοι έφτασαν στην αμερικανική ήπειρο. Μόλις το 1604 ο βασιλιάς της Αγγλίας Ιάκωβος Α' κατήγγειλε τη χρήση του καπνού ως «απαίσιος για τα μάτια, μισητή για τη μύτη, καταστροφική για το μυαλό και επικίνδυνη για τα πνευμόνια». Και ο πόλεμος άρχισε για την πλέον αμφιλεγόμενη συνήθεια, που σχεδόν ένας στους πέντε ενήλικες (άνω των 15 ετών, σύμφωνα με έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας) σήμερα απολαμβάνει και οι υπόλοιποι μισούν.

Η μάχη του καπνού έχει περάσει πολλά στάδια ανά τους αιώνες και οι μέθοδοι επηρεάζουν τους χρήστες ανάλογα. Εχοντας ήδη και με τον νόμο στις περισσότερες χώρες του κόσμου - προσηλάσει το στάδιο της απαγόρευσης καπνίσματος στους δημόσιους χώρους, τις υποχρεωτικές σημάνσεις υγείας στα πακέτα, ακόμα και την υιοθέτηση του «ουδέτερου» πακέτου χωρίς χρώμα και επωνυμία, που ισχύει σε Αυστραλία, Ιρλανδία, Ουγγαρία, Βρετανία και Γαλλία, τώρα το «στοίχημα» έχει περάσει σε άλλο επίπεδο: αυτό των καπνικών προϊόντων μειωμένου κινδύνου. Και στη μάχη αυτή διακυβεύονται πολλά. Αρχικά η υγεία των καπνιστών και δευτερευόντως πολλά, μα πάρα πολλά δισεκατομμύρια δολάρια.

Η παντοκρατορία στον τομέα του καπνού, η Philip Morris International Inc., που έχει λανσάρει από πέρσι στην αγορά περισσότερων από 30 χωρών σε όλο τον κόσμο τα iQOS -ανάμεσα σε

αυτές και η Ελλάδα-, υπέβαλε στα τέλη του Δεκεμβρίου αίτημα στον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ (FDA), προκειμένου να μπορέσει να διαθέσει τα iQOS στην αμερικανική αγορά ως προϊόντα καπνού τροποποιημένου κινδύνου, μία ονομασία που επί της ουσίας θα της επιτρέψει να λανσάρει τις νέες συσκευές ως αυτές που προκαλούν λιγότερες βλάβες και κρύβουν λιγότερους κινδύνους ασθενειών σε σχέση με τον παραδοσιακό καπνό. Κι ενώ η εταιρία-κολοσσός βρίσκεται εν αναμονή της απόφασης, ένα νέο μέτωπο άνοιξε, καθώς γεροισιαστές στις ΗΠΑ άρχισαν «πόλεμο», με σημείο αιχμής την επικινδυνότητα του εν λόγω προϊόντος και κυρίως την παραπλάνηση, της οποίας πέφτουν θύματα οι καταναλωτές, όταν το iQOS χαρακτηρίζεται ως προϊόν μειωμένου κινδύνου. Δέκα Δημοκρατικοί γεροισιαστές των ΗΠΑ (από τους οποίους θα περάσει και η σχετική νομοθεσία για το προϊόν) ζήτησαν από την Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) να απορρίψει την αίτηση που έχει καταθέσει η Philip Morris, μη δίνοντάς της το δικαίωμα να εμπορεύεται τη συσκευή ως «λιγότερο επικίνδυνη από τα τσιγάρα». Οι γεροισιαστές αναφέρουν στην επιστολή τους προς τον οργανισμό τις παρατηρήσεις ομάδας επιστημόνων εμπειρογνομώνων αναφορικά με τη συσκευή (που η καινοτομία της έγκειται στο ότι θερμαίνει αντί να καίει την ειδική ράβδο καπνού), στις οποίες δεν καταγράφονται παρά ελάχιστες διαφορές σε επίπεδο βλαβών μεταξύ iQOS και παραδοσιακών τσιγάρων, όπως επίσης και σε μια εκτενή έρευνα και έκθεση του πρακτορείου Reuters, που φέρνει στο φως παρατυπίες και ελλείψεις κατά τις κλινικές δοκιμές για τη δημιουργία της συσκευής. Ζητούν επίσης από τον Σκοτ Γκότλιμπ, επίτροπο

Δημοκρατικοί γεροισιαστές ζητούν να μην επιτραπεί η εμπορία του

του FDA, να μην παραγνωρίσει το μακρύ και πλούσιο ιστορικό προϊόντων που πλασαρίστηκαν στην αγορά ως «μειωμένου κινδύνου», κάτι που δεν ήταν παρά ένα μαρκετίστικο τερτίπι. Τι είναι όμως το iQOS; Σύμφωνα με τη μεγαλύτερη εταιρία καπνού παγκοσμίως, πρόκειται για μια σημαντική καινοτομία στον χώρο του καπνίσματος, καθώς το γεγονός πως η συσκευή θερμαίνει αλλά δεν καίει τον καπνό προσφυλάσσει τους χρήστες από καρκινογόνους και τοξικές ουσίες στις οποίες τους εκθέτει το κανονικό τσιγάρο, για παράδειγμα μειώνοντας τα βλαβερά παράγωγα της καύσης, όπως η πίσ-

Η συσκευή iQOS με την οποία γίνεται το «άτμισμα»

Αντικρουόμενες απόψεις για τις επιπτώσεις!

ΑΚΟΜΑ ένα προϊόν καπνού διακυβεύει ένα σημαντικό «ατού» του, καθώς μια έρευνα που δημοσιεύτηκε στα τέλη Ιανουαρίου για το ηλεκτρονικό τσιγάρο υποστηρίζει πως η νικοτίνη που λαμβάνει ο χρήστης «ατμίζοντας» μπορεί να κάνει ζημιά στο DNA, αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο για καρκίνο.

Η έρευνα της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης βασίστηκε σε πειραματόζωα και καλλιέργειες ανθρώπινων κυττάρων. Οι ερευνητές, με επικεφαλής τον καθηγητή Περιβαλλοντικής Ιατρικής Μουν-σονγκ Τανγκ του πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, ανέφεραν ότι διαπίστωσαν βλάβες τόσο στο ίδιο το DNA των ποντικών όσο και στην ικανότητα του DNA να

αυτοεπιδιορθώνει αυτές τις γενετικές βλάβες, προτού εξελιχθούν σε καρκινικές.

Η κατάσταση, ωστόσο, είναι ιδιαίτερα θολή με την επιστημονική κοινότητα να διχάζεται σχετικά με τις βλαβερές επιπτώσεις του ατμίσματος και τη σύγκρισή τους με τις επιπτώσεις του καπνού. Στον αντίποδα των ΗΠΑ βρίσκεται η Βρετανία, όπου ο κρατικός φορέας Δημόσιας Υγείας Public Health England (PHE) κατέληξε πως το άτμισμα είναι ασφαλέστερο του καπνίσματος και γνωμοδότησε υπέρ της συνταγογράφησης του στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Υγείας, με κύριο επεξεργασμένο το γεγονός πως μόνο στη Βρετανία περίπου 20.000 άτομα κόβουν κάθε χρόνο το κάπνισμα εξαιτίας του ηλεκτρονικού τσιγάρου.

του FDA, να μην παραγνωρίσει το μακρύ και πλούσιο ιστορικό προϊόντων που πλασαρίστηκαν στην αγορά ως «μειωμένου κινδύνου», κάτι που δεν ήταν παρά ένα μαρκετίστικο τερτίπι.

Τι είναι όμως το iQOS; Σύμφωνα με τη μεγαλύτερη εταιρία καπνού παγκοσμίως, πρόκειται για μια σημαντική καινοτομία στον χώρο του καπνίσματος, καθώς το γεγονός πως η συσκευή θερμαίνει αλλά δεν καίει τον καπνό προσφυλάσσει τους χρήστες από καρκινογόνους και τοξικές ουσίες στις οποίες τους εκθέτει το κανονικό τσιγάρο, για παράδειγμα μειώνοντας τα βλαβερά παράγωγα της καύσης, όπως η πίσ-

σα, και απελευθερώνοντας μόνο νικοτίνη. Γεγονός είναι πως η Philip Morris έχει επενδύσει από το 2008 έως το 2017 -χρονιά που κυκλοφόρησε το iQOS- περισσότερα από τρία δισεκατομμύρια δολάρια για έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων με στόχο να μειώσει τις επιβλαβείς συνέπειες του καπνίσματος και απασχόλησε περίπου 400 ανθρώπους όλων των ειδικοτήτων (χημικοί, γιατροί, γενετιστές, βιολόγοι, μηχανικοί και άλλοι) μέχρι να τελειοποιηθεί η συσκευή

Αξίζει πάντως να αναφερθεί πως η FDA διεξήγαγε ήδη μια σχετική ψηφοφορία στα τέλη του Ιανουαρίου, κατά την οποία η πλειοψηφία των μελών απέρ-

ριψε την ευστάθεια του χαρακτηρισμού «τροποποιημένου ή μειωμένου κινδύνου» για το προϊόν. Ωστόσο, δεν ήταν η τελική ψηφοφορία και δεν έχει δε-

σμευτικό χαρακτήρα. Ο οργανισμός δεν έχει τοποθετηθεί επί του παρόντος προς στιγμήν, καθώς ποτέ δεν το κάνει για εκκρεμότητες αιτήσεις.

Οι πολέμιοι υποστηρίζουν ότι η ζημιά στους χρήστες είναι μεγάλη